

Лекція 4

Тема лекції: «Внутрішній карантин рослин: організація і завдання»

План лекції

1. Завдання і діяльність внутрішнього карантину рослин.
2. Проведення інспектування, огляду, аналізу і обстеження підкарантинних матеріалів.
3. Карантинне інспектування складських приміщень, сховищ, місць зберігання та переробки сільськогосподарської продукції.
4. Карантинний огляд посівів та насаджень рослин.
5. Порядок і правила вивезення та реалізації підкарантинної продукції із зон зараження.

Література

Мовчан О. М., Устінов І. Д. Карантинні шкідливі організми. Київ : Світ, 2000. 197 с.

Вигера С. М., Ключевич М. М., Ковальчук Р. Л. Холізм наук і освіти про здоров'я природи, якість харчових ресурсів, технології та їжу. Наукові аспекти збереження та відновлення природних ресурсів в умовах сучасного розвитку суспільства : Наукова монографія. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2024. С. 561–572.

Ключевич М. М., Вигера С. М., Ковальчук Р. Л. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку органічного виробництва фітопродукції в Україні. Moderní aspekty vědy: XLIX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. P.147– 156.

Вигера С. М., Ключевич М. М., Ковальчук Р. Л. Обґрунтування новітньої методології забезпечення здоров'я фітоценозів. Moderní aspekty vědy: XLVII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. P. 166–175.

Курс лекцій з навчальної дисципліни «Зовнішній і внутрішній карантин» для студентів ОС «Магістр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» / [Гурманчук О. В., Плотницька Н. М., Невмержицька О. М.]. Житомир, ПНУ. 2022. 93 с.

Барановський М.М., Устінов І.Д., Мовчан О.О. Рекомендації з ідентифікації та захисту рослин від адвентивних видів трипсів в умовах закритого ґрунту України. Біла Церква, 2000. 37с.

Станкевич С. В., Леженіна І. П., Мешкова В. Л. Лісова ентомологія: назви основних шкідників лісових насаджень. Вид. 2-ге, перероб. і доп.. Житомир: Видавництво «Рута», 2023. 136.

Зміст лекції

1. Завдання і діяльність внутрішнього карантину рослин

Державна служба з карантину рослин України здійснює на території країни через державні інспекції з карантину рослин в областях та АР Крим систему заходів з внутрішнього карантину. Вони спрямовані на:

попередження проникнення шкідників, збудників хвороб рослин та бур'янів у вільні від них райони країни із заражених районів;

своєчасне виявлення, локалізацію та ліквідацію карантинних шкідників, збудників хвороб рослин та бур'янів;

організацію та проведення контролю за виконанням правил та заходів з карантину рослин при виробництві, заготівлі, транспортуванні, зберіганні та реалізації сільськогосподарської продукції та інших підкарантинних матеріалів.

Карантин рослин розповсюджується на:

Вантажі і матеріали, що підлягають обов'язковому фітосанітарному контролю, в подальшому називатимуться "підкарантинна продукція" (підкарантинний матеріал, підкарантинний вантаж);

Насіння та посадковий матеріал сільськогосподарських, лісових та декоративних культур, рослини та їх частини (живці, відводки, цибулини, кореневища, корені, коренеплоди, горшкові рослини, зрізані квіти
Свіжі овочі, плоди, ягоди, гриби;

Продовольче, фуражне та технічне зерно і продукти його переробки копру, солод, шрот, жмих, волокно бавовнику, льону та інших прядильно-волокнистих культур, лікарську рослинну сировину, та сировину зі шкіри та шерсті;

Рис (лушений та не лушений), горіхи, арахіс, борошно, крупу, каву в зернах, какао-боби, сушені плоди та овочі, тютюн - сирець, прянощі, чай;

Культури живих грибів, бактерій, вірусів, нематод, кліщів, комах, які є збудниками та переносниками хвороб рослин і пошкоджують живі рослини та продукцію рослинного походження; Колекції комах, збудників хвороб рослин, насіння та гербарії.

Рослинні вкладання в поштові відправлення, ручному вантажі та багажі пасажирів;

Тару, деревину, вироби із дерева, пакувальні матеріали (за виключенням синтетичних), вироби із рослинних матеріалів, моноліти та зразки ґрунту;

Фураж (сіно, солома), комбікорм, підстилка при ввезенні тварин із підкарантинних зон;

На транспортні засоби, які надходять з інших держав чи підкарантинних зон;

Приміщення, де складують, переробляють, використовують і реалізують під карантинні матеріали;

На землі сільськогосподарського, лісового чи іншого призначення, які прилягають до державного кордону, до пунктів пропуску через державний кордон України, місць складування, переробки, використання та реалізації під карантинних матеріалів; На будь-яку продукцію, вантажі і матеріали, які можуть бути заражені шкідниками, збудниками хвороб рослин та бур'янами.

Встановлення карантинного стану складів, посівів, насаджень, районів, областей шляхом їх обстеження

Одним із основних завдань внутрішнього карантину є встановлення фіто санітарного стану території країни.

Для своєчасного виявлення на території України вогнищ карантинних шкідників, збудників хвороб рослин і бур'янів, організації боротьби з ними та попередження їх подальшого розповсюдження проводять систематичне обстеження сільськогосподарських угідь, місць зберігання та переробки продукції рослинного походження, пунктів надходження під карантинної продукції та прилеглих до них територій.

Обстеженню та перевірці підлягають:

- Посіви та насадження сільськогосподарських та інших культур в районах, прилеглих до сухопутного Державного кордону України; тери торії, прилеглі до морських, річкових портів (пристаней), аеропортів, шосейних доріг і залізниць; залізничних та автомобільних станцій, через які здійснюють ввезення насіння, рослин та іншої продукції рослинного походження Із зарубіжних країн;
- Посіви та насадження підприємств, організацій, установ, які займа ються вирощуванням, розмноженням та реалізацією насіннєвого та посадкового матеріалу для використання всередині країни та на експорт;
- Всі посіви та насадження, проведені насінням і посадковим матері алом, завезеним із зарубіжних країн та із під карантинних районів України; Насіння і посадковий матеріал та інша продукція рослинного похо дження, призначені на експорт;
- Сільськогосподарські та інші угіддя в районах розповсюдження карантинних шкідників, хвороб рослин та бур'янів, а також у суміжних і ними районах;
- Елеватори, складські приміщення та інші місця зберігання і пере робки продукції рослинного походження, завезеної із районів України, т а які накладений карантин, чи із зарубіжних країн, а також транспортні засоби, які перевозять вказану продукцію.

2. Проведення інспектування, огляду, аналізу і обстеження підкарантинних матеріалів.

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення інспектування, огляду, аналізу, обстеження та знезараження підкарантинних матеріалів і об'єктів,

включаючи оформлення фітосанітарного та карантинного сертифікатів.

2. Усі підкарантинні матеріали і об'єкти, що імпортуються, експортуються, перевозяться транзитом через територію України або переміщуються в її межах, підлягають інспектуванню, огляду, аналізу та обстеженню державними інспекторами з карантину рослин.

3. Підкарантинні матеріали і об'єкти, що ввозяться в Україну, підлягають первинному карантинному огляду в пунктах пропуску через державний кордон державними інспекторами з карантину рослин з відбором зразків для експертизи, а у митницях призначення - вторинному карантинному огляду і обов'язковій фітосанітарній експертизі.

4. Забороняється ввезення в Україну підкарантинних матеріалів і об'єктів, в яких виявлено карантинні або інші шкідливі організми (далі - шкідливі організми). Такі вантажі затримуються на час проведення знезараження або повертаються до країни-експортера за погодженням з власниками вантажів чи уповноваженими ними особами (далі - власники вантажів).

Проведення інспектування

5. Інспектування включає проведення карантинного огляду підкарантинних матеріалів і об'єктів з відбором зразків для фітосанітарної експертизи з метою визначення відповідності підкарантинних матеріалів і об'єктів діючим фітосанітарним вимогам України та країни-імпортера.

6. Ввезення в Україну підкарантинних матеріалів і об'єктів проводиться за наявності фітосанітарного сертифіката, що видається державними органами з карантину і захисту рослин країни-експортера, та карантинного дозволу, що видається Головною державною інспекцією з карантину рослин України. 7. Кожний випадок переміщення підкарантинних матеріалів і об'єктів, крім тих, що перебувають під митним контролем, з одного регіону в інший здійснюється за погодженням з Головною державною інспекцією з карантину рослин України.

8. Рослини і рослинні продукти, які ввозяться в Україну, у разі виявлення в них шкідливих організмів підлягають знезараженню, висіванню або висаджуванню в інтродукційно-карантинних розсадниках і оранжереях для виявлення прихованого зараження і оздоровлення рослинного матеріалу, технічній переробці або знищенню під контролем державного інспектора з карантину рослин.

9. Фітосанітарний контроль підкарантинних матеріалів і об'єктів у пунктах пропуску через державний кордон здійснюється державним інспектором з карантину рослин, а їх подальше використання дозволяється лише після отримання результатів огляду та фітосанітарної експертизи, про що робиться відмітка у товаросупровідних (товаротранспортних) документах.

10. У разі виявлення у митницях призначення або на підприємствах, в установах та організаціях під час вторинного огляду шкідливих організмів підкарантинні матеріали і об'єкти підлягають обов'язковому знезараженню. Питання про проведення знезараження та подальше використання підкарантинних матеріалів і об'єктів погоджується з Головною державною інспекцією з карантину рослин України.

11. Підкарантинні матеріали і об'єкти експортуються за наявності фітосанітарного сертифіката, що видається державним інспектором з карантину рослин на кожну партію, яка вивозиться в одному транспортному засобі.

12. Фітосанітарний сертифікат видається за результатами обстеження рослин у період вегетації, місць їх зберігання та фітосанітарної експертизи.

13. Для отримання фітосанітарного сертифіката власник вантажу зобов'язаний підготувати партію підкарантинних матеріалів і об'єктів відповідно до вимог країни-імпортера та не пізніше ніж за 30 днів до відвантаження подати державній інспекції з карантину рослин за місцем вирощування рослин або відвантаження вантажу заяву про оформлення фітосанітарного сертифіката та копію договору (контракту).

14. Власник вантажу зобов'язаний пред'явити державному інспектору з карантину рослин партію підкарантинних матеріалів і об'єктів не пізніше ніж за 5 днів до їх відвантаження для карантинного огляду та фітосанітарної експертизи.

15. Експортні партії підкарантинних матеріалів і об'єктів, заражені шкідливими організмами, підлягають знезараженню.

16. Транспортні засоби, призначені для перевезення експортних партій підкарантинних матеріалів, підлягають огляду, а у разі виявлення шкідливих організмів - знезараженню.

Проведення огляду

17. Під час огляду підкарантинних матеріалів і об'єктів державний інспектор з карантину рослин перевіряє їх фітосанітарний стан, обстежує і відбирає проби та середній зразок, збирає пошкоджені або підозрілі рослини і рослинні продукти, направляє їх до карантинної лабораторії для проведення фітосанітарної експертизи.

18. У разі складування, концентрації (нагромадження) та сортування в морських і річкових портах, на залізничних станціях, автопереходах, в інших терміналах проводиться вторинний карантинний огляд підкарантинних матеріалів і об'єктів.⁵

19. Після знезараження підкарантинних матеріалів і об'єктів остаточний висновок щодо карантинного стану партії вантажу робить державний інспектор з карантину рослин на підставі результатів повторного огляду та фітосанітарної експертизи.

Проведення аналізу

20. Проведення аналізу полягає у здійсненні фітосанітарної експертизи.

Фітосанітарна експертиза проводиться в карантинних лабораторіях та включає:

проведення ентомологічного, фітопатологічного, бактеріологічного, гельмінтологічного, ботанічного, вірусологічного аналізу з метою виявлення шкідників, збудників хвороб рослин, нематод і насіння бур'янів;

визначення видів виявлених шкідливих організмів;

підготовку спеціалістами висновку про карантинне значення виявлених

шкідливих організмів.

21. Висновок спеціалістів щодо аналізу видається за результатами ентомологічного та ботанічного аналізу протягом трьох днів з дня подання проби на аналіз, а щодо саджанців, живців, квіткових цибулин, бульб - на наступний день.

22. У разі проведення складного тривалого аналізу (фітопатологічного, бактеріологічного, вірусологічного) висновок спеціалістів щодо аналізу видається протягом 30 днів з дня подання проби на аналіз.

23. На підставі результатів фітосанітарної експертизи кожного зразка і оцінки виявлених шкідливих організмів державний інспектор з карантину рослин визначає фітосанітарний стан всієї партії підкарантинних матеріалів і об'єктів та здійснює карантинні заходи.

4. Карантинний огляд посівів та насаджень рослин.

24. З метою визначення карантинного стану території України державні інспектори з карантину рослин систематично проводять контрольне обстеження сільськогосподарських і лісових угідь, місць зберігання і переробки рослин і рослинних продуктів, пунктів карантину рослин та прилеглої до них території.

25. У період вегетації культурних рослин державні інспектори з карантину рослин проводять контрольні обстеження на сільськогосподарських угіддях та інших землях.

26. Контрольне обстеження посіву, посадки рослин, багаторічного насадження, приміщення складу проводиться шляхом візуального спостереження з використанням феромонних пасток, харчових приманок, ловчих поясів та включає огляд посівів, посадок за периметром або діагоналлю поля, відбір зразків рослин, фунту, збирання шкідливих організмів, пошкоджених рослин.

27. Остаточний висновок про фітосанітарний стан готують спеціалісти зональних та обласних карантинних лабораторій на підставі зразків підкарантинних матеріалів і об'єктів, наданих державними інспекторами з карантину рослин, суб'єктами господарювання та громадянами.

28. Контрольні обстеження проводяться з такою періодичністю:

щороку - у суб'єктів господарювання, які вирощують елітне сортове насіння і посадковий матеріал, на державних сортодослідних станціях, у плодородсадниках, карантинних розсадниках, ботанічних садах, а також на територіях, де запроваджено карантинний режим;

один раз на два роки - у суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво та переробку сільськогосподарської продукції, на землях осіб, де не виявлено шкідливих організмів, та на прилеглих до них територіях.

Феромонні пастки вивішуються навесні при середньодобовій температурі повітря 12 - 14 град. С.

Харчові приманки виставляються з розрахунку 1 - 2 одиниці на 100 кв. метрів.

Результати обстеження відображаються в актах.

29. На території виявлення шкідливих організмів запроваджується карантинний режим.

Для запровадження карантинного режиму відповідно до статті 9 Закону України "Про карантин рослин" (3348-12) до Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим або місцевої держадміністрації подаються такі документи:

висновок спеціалістів щодо проведених аналізів;

подання Головного державного інспектора з карантину рослин України, головних державних інспекторів з карантину рослин Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, державних інспекторів з карантину рослин із зазначенням обставин запровадження такого режиму, меж карантинної зони, суті карантинного обмеження, заходів з локалізації та ліквідації шкідливих організмів.

30. У карантинній зоні здійснюються такі заходи:

обмежується виїзд транспортних засобів і проводиться їх огляд; забороняється вивезення заражених підкарантинних матеріалів і об'єктів та

проводиться їх знезараження;

проводиться технічна переробка або знищення заражених підкарантинних матеріалів і об'єктів.

31. Підкарантинні матеріали і об'єкти, що вивозяться з карантинної зони, підлягають фітосанітарному контролю.

Фітосанітарний контроль підкарантинних матеріалів і об'єктів включає здійснення державними інспекторами з карантину рослин таких карантинних заходів:

карантинний огляд;

лабораторну експертизу;

організацію робіт із знезараження або здійснення інших заходів, спрямованих на знищення шкідливих організмів.

32. Підкарантинні матеріали і об'єкти вивозяться з карантинної зони за наявності карантинного сертифіката, який засвідчує карантинний стан, визначає маршрут, умови перевезення і використання цих матеріалів і об'єктів, а також їх тари та упаковки.

33. Для отримання карантинного сертифіката власник вантажу зобов'язаний не пізніше ніж за 15 днів до відвантаження підкарантинних матеріалів і об'єктів подати до державної інспекції з карантину рослин за місцем вирощування рослин або відвантаження вантажу заяву про оформлення карантинного сертифіката.

34. Власник вантажу зобов'язаний пред'явити державному інспектору з карантину рослин партію підкарантинних матеріалів і об'єктів для проведення інспектування, огляду, аналізу та обстеження не пізніше ніж за 5 днів до їх відвантаження.

35. Партії підкарантинних матеріалів і об'єктів, заражені шкідливими організмами, не допускаються до вивезення, ввезення, реалізації та використання і підлягають знезараженню.

36. Державний інспектор з карантину рослин зобов'язаний на підставі

заяви власника вантажу та за відсутності у підкарантинних матеріалах і об'єктах шкідливих організмів оформити карантинний сертифікат. Підставою для видачі карантинного сертифіката є проведені державним інспектором з карантину рослин інспектування, огляд та аналіз підкарантинних матеріалів і об'єктів.

37. Особа, якій доставлено підкарантинні матеріали і об'єкти, зобов'язана подати їх для карантинного огляду державному інспектору з карантину рослин за місцем призначення вантажу, дотримуючись вимог, зазначених у карантинному сертифікаті.

Проведення знезараження

38. Роботи із забезпечення знезараження підкарантинних матеріалів і об'єктів, які переміщуються через державний кордон та карантинні зони, організовують державні інспекції з карантину рослин Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

Контроль за станом виконання зазначених робіт здійснює Головна державна інспекція з карантину рослин України.

39. Знезараження підкарантинних матеріалів і об'єктів проводиться з дотриманням вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці та охорони навколишнього природного середовища.

40. Складські приміщення для зберігання пестицидів повинні відповідати вимогам державних санітарних норм та правил.

41. Обладнання, що використовується для проведення робіт із знезараження, повинно забезпечуватися технічними паспортами, своєчасно проходити технічне обслуговування в установленому законодавством порядку.

42. Для проведення знезараження застосовуються тільки зареєстровані і дозволені до використання в Україні пестициди.

43. Особи, які проводять знезараження, повинні мати засоби індивідуального захисту, контролю та спецодяг.

44. До робіт із знезараження допускаються особи, які мають:

- медичну книжку особи, яка працює з пестицидами і агрохімікатами;
- допуск (посвідчення) на право проведення робіт з пестицидами і агрохімікатами;
- документ про проходження спеціальної підготовки з питань безпечного проведення робіт з пестицидами і агрохімікатами.

5. Перевезення підкарантинних матеріалів у межах України здійснюється у супроводі карантинного сертифіката, що видається органами Державної служби з карантину рослин України, який засвідчує карантинний стан рослин і рослинних продуктів, визначає маршрут, умови перевезення і використання їх, тари та упаковки цих матеріалів.

Фітосанітарний контроль таких підкарантинних матеріалів включає проведення комплексу карантинних заходів державними інспекторами з карантину рослин: карантинний огляд, фітосанітарна експертиза; у разі виявлення карантинних або інших шкідливих організмів - проведення знезараження, очистки чи інших заходів, які спрямовані на знищення

карантинного організму.

Карантинні заходи поширюються на підкарантинні матеріали, якими можуть розповсюджуватися карантинні організми, що обмежено розповсюджені на території України.

Карантинний сертифікат складається у 4-х примірниках: перший і другий примірники сертифіката отримує заявник; третій - державний інспектор з карантину рослин надсилає на адресу карантинної інспекції, куди направляється підкарантинний матеріал; четвертий - залишається у державного інспектора з карантину рослин як документ суворой звітності.

На вимогу власника підкарантинного матеріалу може бути видана ксерокопія сертифіката, завірена начальником державної інспекції з карантину рослин. Облік та списання зіпсованих бланків сертифікатів проводиться згідно з вимогами чинного законодавства.

Карантинний сертифікат супроводжує кожну окрему партію підкарантинних матеріалів, що перевозяться в одному судні, баржі, вагоні, контейнері, автотранспортному засобі. Термін дії карантинного сертифіката - 15 днів.

Карантинний сертифікат видається на партію підкарантинних матеріалів на підставі обстежень рослин у період вегетації та/або проведення фітосанітарного контролю державним інспектором з карантину рослин.

У період вегетації рослин (від появи сходів до збирання) державні інспектори з карантину рослин проводять контрольні обстеження культурних рослин, про що складається акт обстеження на встановлення фітосанітарного стану.

Обстеження посівів, посадок рослин, багаторічних насаджень, складів тощо проводять за методиками візуальних спостережень з використанням феромонних пасток, харчових принад, ловчих пасків тощо.

Контрольне обстеження включає огляд посівів, посадок у шахматному порядку або за діагоналлю поля, відбір зразків рослин, збір шкідливих організмів, зразків ґрунту та ушкоджених рослин.

Зразки супроводжують етикетками встановленого зразка та направленням в карантинну лабораторію (обов'язково зазначаючи, що ці зразки відібрані при проведенні обстежень).

У складських приміщеннях зразки від підкарантинних матеріалів для фітосанітарної експертизи відбираються відповідно до вимог чинного законодавства. Для обстежень складських приміщень застосовують: візуальні обстеження, феромонні пастки та харчові принади з обов'язковим дотриманням методичних вимог для їх застосування.

У разі виявлення карантинного організму та підтвердження його результатами фітосанітарної експертизи карантинної лабораторії державним інспектором з карантину рослин складається подання про запровадження карантинного режиму.

Запровадження карантинного режиму здійснюється згідно з вимогами Закону України "Про карантин рослин" (3348-12).

Партії підкарантинних матеріалів, що заражені карантинними

організмами, не допускаються до вивезення, ввезення, реалізації та використання і підлягають знезараженню, очищенню, знищенню або направляються на технічну переробку.

На підставі заяви особи та відсутності у підкарантинних матеріалах карантинних організмів державний інспектор з карантину рослин уповноважений оформити карантинний сертифікат.

Карантинний сертифікат друкується та видається особі після проведення фітосанітарного контролю на підставі акта фітосанітарного контролю та висновку фітосанітарної експертизи, а за необхідності - надається акт про знезараження підкарантинних матеріалів.

Державний інспектор з карантину рослин спільно з вантажовідправником визначає місце проведення огляду.

Транспортні засоби, призначені для завантаження підкарантинними матеріалами, підлягають карантинному огляду, а в разі виявлення шкідників у живому стані - знезараженню.

Карантинний огляд, фітосанітарна експертиза, знезараження, та інші карантинні заходи з підкарантинними матеріалами проводяться за рахунок вантажовласника згідно з вимогами чинного законодавства.

На вимогу вантажовласника та згідно з поданою заявою державний інспектор з карантину рослин оформляє карантинний сертифікат на матеріали, що вирощені, заготовлені у некарантинній зоні. Підставою для видачі карантинного сертифіката є проведений державним інспектором з карантину рослин карантинний огляд таких матеріалів.

Перевезення територією України підкарантинних матеріалів, що зараженні шкідливими організмами, здійснюється у супроводі карантинного сертифіката за умови письмової згоди вантажоотримувача.

У разі відмови вантажоотримувача приймати заражений підкарантинний матеріал вантаж підлягає знезараженню.

При відмові вантажовідправника проводити знезараження вантаж до перевезення не допускається, карантинний сертифікат не видається.

Облік підкарантинних матеріалів, що перевозяться у межах країни, ведеться у журналі реєстрації підкарантинних матеріалів, що перевозяться в межах держави.

Перед транспортуванням підкарантинні матеріали оглядаються інспектором з карантину рослин в присутності вантажовідправника або його представника.

Фітосанітарному контролю підлягають вантажі та транспортні засоби до завантаження в місцях їх зберігання (склади, залізничні станції, порти, термінали тощо). Після огляду підкарантинних матеріалів та транспортних засобів проводиться завантаження вантажу і вивезення його до місця призначення.

Переміщення підкарантинних матеріалів і об'єктів, крім тих, що перебувають під митним контролем, з однієї області в іншу без погодження Укрголовдержкарантину забороняється.

Карантинний огляд підкарантинних матеріалів проводиться вторинно:

при підозрі на зараженість, під час складування, концентрації (накопичення) та при сортуванні в морських портах, на залізничних станціях, автопереходах, терміналах та підприємствах.

Остаточний висновок про карантинний стан вантажу після знезараження встановлюють на основі повторного огляду та фітосанітарної експертизи.

Оформлення карантинних сертифікатів на адресу місць безпосередньої реалізації або торгівлі підкарантинними матеріалами (ринки) проводиться з обов'язковим зазначенням в них адреси і телефону державної інспекції з карантину рослин за місцем призначення підкарантинних матеріалів.

Особи зобов'язані сприяти державним інспекторам з карантину рослин у виконанні покладених на них обов'язків.

При отриманні підкарантинного матеріалу особа зобов'язана подати його для вторинного карантинного огляду державному інспектору з карантину рослин, суворо дотримуючись вимог, передбачених у карантинному сертифікаті.

Карантинний сертифікат вважається дійсним за наявності відбитка печатки пункту з карантину рослин (ксерокопії та фотокопії печатки не дозволяються), особистого номера та підпису особи, що видала сертифікат. Будь-які виправлення в оформленому карантинному сертифікаті категорично заборонені.

У разі внесення до карантинного сертифіката недостовірної інформації такий сертифікат вважається недійсним і підлягає переоформленню державним інспектором з карантину рослин.

При цьому особа проводить оплату згідно з діючими розцінками.

Недійсні карантинні сертифікати виключаються державним інспектором з карантину рослин і списуються у встановленому законодавством порядку.

Бланк карантинного сертифіката заповнюється друкованими літерами, розбірливо, без виправлень, державною мовою.

Переадресування підкарантинного матеріалу під час транспортування без карантинного сертифіката заборонено.

Про всі випадки порушення карантинних заходів, вимог, розпоряджень тощо при заготівлі, зберіганні, транспортуванні, [an error occurred while processing this directive] ввезенні, вивезенні, переробці та реалізації підкарантинних матеріалів державні інспекції з карантину рослин зобов'язані повідомити Укрголовдержкарантин.

Карантинний сертифікат вважається недійсним за такими критеріями, якщо:

- нерозбірливо викладена інформація (не до кінця оформлений документ або прочитати його неможливо);

- закінчився термін дії;

- містить незавірені зміни;

- при оформленні використані формулювання, які суперечать затвердженій формі сертифіката;

- адреса отримувача не відповідає вказаній у сертифікаті адресі; має місце невідповідна інформація про карантинний стан підкарантинних матеріалів;

- виправлення в сертифікат внесені особою після його видачі державним інспектором з карантину рослин;
- ксерокопія сертифіката не завірена печаткою в установленому порядку;
- форма сертифіката не відповідає формі, яка затверджена Укрголовдержкарантином;
- карантинний стан підкарантинного матеріалу не відповідає інформації в карантинному сертифікаті (підкарантинний матеріал заражений карантинними організмами);
- відсутній номер карантинного сертифіката та печатка пункту з карантину рослин.

5. Порядок і правила вивезення та реалізації підкарантинної продукції із зон зараження.

Переробка та реалізація підкарантинних матеріалів здійснюється після проведення фітосанітарного контролю.

При проведенні фітосанітарного контролю державний інспектор з карантину рослин оглядає, аналізує, направляє на фітосанітарну експертизу підкарантинні матеріали, а також перевіряє наявність фітосанітарних та карантинних документів на ці матеріали.

Такими документами є:

- карантинний сертифікат;
- висновок фітосанітарної експертизи;
- акт фітосанітарного контролю підкарантинних матеріалів і об'єктів та транспортних засобів.

Фітосанітарні та карантинні документи засвідчують фітосанітарний стан підкарантинних матеріалів, а також придатність до переробки, реалізації та використання підкарантинних матеріалів.

Території підприємств, що переробляють та реалізують підкарантинні матеріали, підлягають обстеженню державними інспекторами з карантину рослин з використанням феромонних пасток та харчових принад з метою виявлення шкідливих організмів.

Відкриття транспортних засобів, що перевозять [an error occurred while processing this directive] підкарантинні матеріали, на підприємствах, що їх переробляють та реалізують, здійснюється з дозволу державного інспектора з карантину рослин, а їх розвантаження проводиться тільки після результатів карантинного огляду та фітосанітарної експертизи.

Імпортні підкарантинні матеріали під час розвантаження складаються окремо від вітчизняних.

У разі виявлення в осіб, що здійснюють реалізацію підкарантинних матеріалів (під час проведення карантинного огляду), шкідливих організмів такий вантаж підлягає обов'язковому знезараженню або знищенню.

Питання щодо проведення знезараження та подальшого використання підкарантинних матеріалів вирішує Укрголовдержкарантин.

Після проведення процесу переробки підкарантинних матеріалів як вітчизняних, так і імпорتنих їх відходи, заражені карантинними видами

бур'янів та хвороб, підлягають знищенню шляхом спалювання. { Пункт 6.8 із змінами, внесеними згідно з Наказом

Міністерства аграрної політики N 154 (з0561-06) від 28.03.2006 }

Особа або власник підкарантинних матеріалів, що призначені для реалізації, зобов'язані надати їх для фітосанітарного контролю державному інспектору з карантину рослин для проведення фітосанітарної експертизи.

Придатність підкарантинних матеріалів для реалізації населенню підтверджується висновком лабораторії фітосанітарної експертизи та актом фітосанітарного контролю.

Торгові місця на агропродовольчих ринках надають їх оператори особам, які здійснюють продаж рослин і рослинних продуктів, тільки після пред'явлення ними акта фітосанітарного контролю, що видається державним інспектором з карантину рослин.

На час проведення фітосанітарного контролю переробка та реалізація підкарантинного матеріалу забороняється. Приміщення складу або транспортний засіб з підкарантинним матеріалом опломбовується (пломбою з символікою карантинної служби та номером державної інспекції з карантину рослин).

Остаточне визначення фітосанітарного стану підкарантинних матеріалів роблять спеціалісти карантинних лабораторій у висновках фітосанітарної експертизи.

Право зняття пломби з символікою державної служби з карантину рослин має тільки державний інспектор з карантину рослин.

При встановленні перевіркою підробки фітосанітарних документів матеріали за відповідною справою направляються до правоохоронних органів.

При виявленні порушень державним інспектором з карантину рослин, а саме відсутність в осіб фітосанітарних та карантинних документів на підкарантинний матеріал, невиконання вимог нормативно- правових актів, порушення вимог щодо проведення боротьби зі шкідливими організмами підкарантинний матеріал підлягає негайному карантинному огляду з відбором зразків для фітосанітарної експертизи. Особа - порушник притягається до адміністративної відповідальності, про що складається протокол та акт перевірки виконання заходів з карантину рослин.

Забороняється:

- зачищати транспортні засоби, які перевозили підкарантинний матеріал на території переробних підприємств та ринків;

- реалізовувати та переробляти підкарантинні матеріали, що не пройшли фітосанітарного контролю;

- використовувати для розвантаження підкарантинного матеріалу механізми та потужності, які використовувалися для розвантаження інших підкарантинних матеріалів, без попереднього очищення; використовувати для накопичення та реалізації складські приміщення, що не були обстежені або перевірені державним інспектором з карантину рослин;

- переробляти та реалізовувати підкарантинний матеріал, який вивезений з карантинної зони, без проведення спеціальних карантинних заходів;

-видавати чи використовувати відходи після переробки підкарантинного матеріалу;

-накопичувати на території підприємств та ринків відходи від переробки підкарантинних матеріалів, заражені карантинними видами бур'янів і хвороб, та відходи від зачистки транспортних засобів, механізмів, потужностей і майданчиків розвантаження.

Питання для самоконтролю

1. Основні завдання та принципи внутрішнього карантину рослин.
2. Умови та порядок проведення інспектування посівів і насаджень рослин.
3. Вимоги щодо проведення інспектування насіннєвого та садивного матеріалу.
4. Порядок проведення огляду складських приміщень та транспортних засобів.
5. Фітосанітарні документи у внутрішньому карантині рослин, порядок їх видачі та термін дії.
6. Об'єкти внутрішнього карантину рослин.
7. Умови та строки проведення обстежень та перевірки у внутрішньому карантині рослин.
8. Періодичність проведення контрольних обстежень.
9. Способи та методи переробки під карантинних матеріалів.
10. Застережні заходи у внутрішньому карантині рослин.